דלא תנן לה במתני׳: **הנוסר והטמא.** ולא אמרינן נפקי להו מהיתר אכילת קדשים וחל עליהו איסור גזילה למפרע: **דישנה בגמה.** בזר: **לדברי האומר.** בפ׳ אחרון (לקמן דף קיג.) ר׳ יהודה אומר אין מנחה בגמה: **זבחים.** ויזבחו זבחים שלמים בסיני יא) (שמות כד): **אין קידוש כלי שרת במנחה בגמה.** הילכך לא יליפינן זר במקדש לענין קמיצה מזר בגמה דלא דמי הך קמיצה להך קמיצה דבמקדש הואיל וקידשה בכלי שרת איפסלא בזר: ה״ג בתורת כהנים יב) **להך מתני׳ יכול שהא מליקה שהיא לפנים מטמאה כו׳: הא נמי גזילה היא.** מאן לימא לך דלאו גזילה היא נהי דהותרה מליקת חטאת העוף להכהנים מגזירת הכתוב מלכל חטאתם כדאמרן בפרק [בית שמאי] (לעיל דף מד:) עולה שלא הותרה להם תטמא בבית הבליעה: **אלא תלמוד לומר טריפה.** ונפש יב) אשר תאכל נבילה וטריפה (ויקרא יז) ובנבלת עוף טהור מיתוקמא קרא בת״כ יג) והאי טריפה קרא יתירא הוא לדרשא דכלקמן שאי אפשר לשומעו כמשמעו שיהא יג) טריפה מטמא בבית הבליעה מחייב אם טריפה חיה יד) ואם איכא חיה הרי בכולן גזילה והא מתני׳ טו) לקמיה [ע״ב] מיתוקם כר״מ דאית ליה שחיטת עוף טהור מטהרת טריפתו מטומאתו ולא דרשי ליה להאי קרא להבית טריפה ששחטה שמטמא הילכך דרשי ליה למעוטי מליקה שהיא בפנים ושחיטה שהיא לפנים ומשמע ליה קרא הכי גזילה שהיא כטריפה היא דמטמאה: **מה טריפה.** מין טריפות המאורע בה מתיר שום איסור שהיה בה מתחילה: **אף גזילה.** שאין גזילות המאורעת בה מתיר את האיסור יצא הבא ע״י מליקת פנים בהכשר הואיל ומתיר את האיסור שבחייה לא היתה ראויה לקרב לגבוה והותרה במליקה זו: **יכול שהא שחיטה שהיא לפנים.** וכתב גרסי׳ לה הכי יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין בפנים בין בחוץ הואיל ולא שוו בפנים לבחוץ בין מטמאין. ולקמן מפרש ואזיל: **כשלמא חולין שוו שחיטתן בפנים לבחוץ.** שהרי חולין שחוטין בחוץ אין מטמאין ואפי׳ שלא יז) בהיכשרו כגון עוף טריפה שחטה דהא מתניתין יח) לקמן כר״מ דמטהר טריפת העוף שחוטה ומוקי טריפה דכתיב בקרא להך דרשא למעוטי פנים: **אידי ואידי.** בין בפנים בין בחוץ גזילה זו שווה בהם שאין כאן תורת שחיטה:

אמר רבא. שחיטת פנים דחולין הוא דנפקא לן מהך דרשא אבל קדשים לא צריך למילף מינה דממילא נפקא לן דלא מיטמאו עופות קדשים שחוטין בחוץ דאם הועילה שחיטת חוץ למחייבו עליו כרת משום שחוטי חוץ כדמרבינן ליה בפרק השוחט והמעלה (לקמן דף קז.) מאן דאמר ישחט לרבות שחיטת עוף אלמא שחיטה היא יט) שמה: **לא תועיל.** בתמיה: ה״ג **אשכחן חוץ פנים מנגן** כ): **ומשני הואיל ולא שווה בפנים לבחוץ.** דהא כא) אוקימנא דבחוץ לא מטמא ואע״ג דבמליקה אסור בטומאה מיהא לא שוו: **אי הכי מנלן קדשים.** דקתני לעיל מיטמאין: **הא לא שוו בחוץ לבפנים.** דהא בפנים הכשירו במליקה: **דנין דבר שלא בהכשירו.** שחיטת קדשים בפנים: **מדבר שלא בהכשירו.** שחיטת קדשים בחוץ וכן שחיטת חולין בפנים משחיטת חולין טריפה בחוץ: **ואין דנין דבר שלא בהכשירו.** כגון מליקת קדשים בחוץ: **מדבר שבהכשירו.** מליקת קדשים בפנים: **מתני׳ ר״מ אומר מטמאה.** בקל וחומר: **רבי**

וליטעמיך שלא היה פסולו בקודש לאתויי מאי. תימה דילמא לאתויי בעל מום דהא משמע דטעמא דזר לר׳ יוחנן משום דיליף מבמה ובעל מום לא הותר בבמה כדמוכח לעיל בריש פ״ב (דף טז.) דפריך מה להלן השוה שבהן שכן לא הותר בבמה ואי הוה מפרשינן בטעמא דרבי יוחנן משום דיליף משחיטה אע״ג דלאו עבודה היא הוה ניחא:

לאתויי שחיטת קדשים בפנים.

ואע״ג דתרד מדתנן פ׳ השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) שוחט עוף בפנים ומעלהו בחוץ פטור מ״מ אין מטמאה בבית הבליעה דילפינן לקמן מטריפה ויש כב) לומר לא דמי שוחט עוף בפנים דאינו מטמא היינו טעמא דגם בחוץ אינו מטמא ומטעמא כג) דהועילה השחיטה לחיוב כרת בשביל כך אין לומר דאם עלה בהמה או עוף ששחט חוץ דיקרב אלא פשיטא דירד דמה ענין זה לזה חיוב כד) כרת לומר לא ירד פשיטא דשוחט בהמה או עוף בחוץ דמשום שחייב כרת לא נאמר דאם עלה לא ירד ועלעולם לא נאמר לא ירד אלא היכא שמצינו דוגמתו כשר בפנים ובריש מעילה [דף ג.] דמשום להו דכל היכא דאין מטמאין אבית הבליעה הכי נמי לא ירדו היינו דוקא בדבר שיש בפנים כשר כוותייהו. כדו״ך:

מליקת זר לא תרד. לרבי שמעון אבל לר׳ יהודה תרד כמו לילה ויולא ודרוס דעבודת דם לא יליף ר׳ יהודה מבמה:

אין קידוש כלי שרת במנחה בבמה. תימה כיון דתקדש בכלי שרת הוא כה) פסולו בקודש קרינא ביה ושמא כיון דתחילת עבודתה ביד ולא נתקדש בכלי שרת בתחילת עבודה לא חשיב פסולו בקודש ולא דמי לשחיטה דסכין מקדשא ליה:

יכול תהא שחיטה שהיא לפנים מטמאה בגדים אבית הבליעה כו׳. הא דמצרכינן הכא קרא לשחיטת עוף קדשים שמטהרת מידי גזילה ולענין איסורי הנאה לא מצרכינן קרא לשחיטתה שמטהרת מידי גזילה לא דמי דקדשים אין הכשר אכילתן בשחיטתן אבל איסורי הנאה הכשר אכילתן בשחיטתן אע״ג דהשתא מיהא אין שחיטתם מכשרתן באכילה מ״מ מטהרתן מידי גזילה: **ואין דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שהוא בהכשרו.** טו) פי׳ בקונטרס כו) ושחיטת חולין בפנים לאו משחיטת חולין בחוץ ילפינן אלא משחיטת קדשים בפנים ילפינן ואם תאמר אם כן מליקת חולין בפנים וקדשים בחוץ גילף נמי ממליקת שמאל וגילה דהוי שלא בהכשרו כז) משלא בהכשרו ויש לומר כיון דאם עלה לא ירד הכשרו קרינא ביה כח):

כ א מיי׳ פ״ז מהל׳ פסה״מ הלכה טו:

כא ב מיי׳ פ״ג שם הלכה טו:

כב ג מיי׳ פ״ג מהלכות מאכלות אסורות הטומאה הלכה יג:

כג ד מיי׳ שם הלכה יב:

תורה אור השלם

1. לדש״י צ״ל פסוק זה: וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים: שמות כד, ה

ולהגרי״ב ורש״ש צ״ל פסוק זה לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְהֱבִיאֻם לַיהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: ויקרא יז, ה

2. וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְטָהֵר: ויקרא יז, טו

3. צוּ אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

נוסחאות רש״י כת״י

אלא. כל דרשא לאתויי שחיטת קדשים בפנים דאין מטמאין דלא תנן לה במתניתין: **פיפא.** כל שלא היה פסולו בקודש: **לאתויי מנלן חולין בחוץ.** דמטמא דלא תנן לה במתני׳ וא״ה נמי דמלי למימר לאתויי נרבע ומוקלה ונעבד ואתנן ומחיר דמליקתם מטמא שלא היה פסולם בקודש והאי דקתני הא משום דתנן במתניתין מלק חולין בפנים וקדשים בחוץ ולא תנא מלק חולין בחוץ: **מלקה פטול.** כגון בעל מום: **הפיגול והנותר והטמא.** אע״פ שאסורין באכילה והקרבה אין מטמאין בבית הבליעה ולא אמרינן כל שאינה ראויה לאכילה או להקרבה לא אשמחלי מליקה לגבה כב) ולא יצאה מכללן גזילה אמליקה גזילה היא ומגזירת הכתוב הותרה באכילה בחטאת העוף ולהקרבה בעולת העוף חו שאינה ראויה לכך הרי היא בטומאתה שאמטיענן הכא דכיון דפיגול מרלה לפיגולו מהני מליקה לטהר ונותר וטמא בשעת מליקתן ראויין הוו ולאחר מכאן נפסלו מליקתן מטהרתן: **אחת דרך.** אם עלה למזבח: **לא ידענא היזי.** איני יודע על איזה מהן שמעתי תרד ועל איזה לא תרד: **דישנה בגמה.** ואית ליה הכשירא בזר שהעבודה בבכורות בגמה: **לדברי האומר.** בפרק אחרון: **זבחים.** ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים וגו׳ בגמה סיני כתיב: **ואין קידוש כלי שרת במנחה בבמה.** דבגמה לא הוי כלי שרת כדאמרינן בפרק בתרא (דף קיט:) אשר ישרתו בם בקודש דכיון דכל הכלים להם דכיון דבכלי שרת פסל בה זר: ה״ג בתורת כהנים להא מתניתא **יכול תהא שחיטה שהיא בפנים מטמאה בגדים הבליעה.** וכמליקת פסולים כגון בשמאל או בגילה אינטריך ליה לחילו מליקות כשרות בהדיא אינהו בפרק בתרא ב״ש (דף מד:) לכל חטאתם לרבות חטאת העוף: **ת״ל גזילה.** והנבלת אשר תאכל גזילה וטריפה והנבלת עוף טהור מתוקם קרא בחטאת כהנים: **הא נמי גזילה היא.** כלומר היכי מצית למעוטי מהאי קרא דילמא הא נמי גזילה היא שהרי לא הותרה אלא המליקה בהכשר והתלמודה מכלל גזילות: **ת״ל עריפה.** ואמרינן לקמן בפירקין דהאי טריפה יתירא הוא: **יצא מליקה שהיא לפנים.** פסולה הואיל ומתרת את האיסור שאם עלתה לא תרד אינה טמטמתה: ה״ג בת״כ **יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין מבפנים וכן מבחוץ ומטמא בגדים הבליעה כו׳: הא׳ נמי גזילה היא.** כלומר דאם תקיימא לן דגזילה אסור בטומאה מיהא לא שוו: **דנין דבר שלא בהכשירו.** שחיטת קדשים בחוץ: **מדבר שבהכשירו.** שחיטת קדשים בפנים: **ואין דנין דבר שלא בהכשירו.** מליקת קדשים בחוץ: **מדבר שבהכשירו.** מליקת קדשים בפנים שהוא הכשירו. ושחיטת חולין בפנים דאמרן אין מטמאין לאו משחיטת חולין בחוץ גמרי אלא משחיטת קדשים בפנים מה קדשים שאין כהן לד שחיטה לא מטמו ואפילו שלא בהכשירו כש״כ חולין שיש כהן לד שחיטה:

מסורת הש״ס

א) [לקמן קיט:], ב) ת״כ אחרי פ״ב הי״ד, ג) ת״כ שם הי״ב, ד) ע׳ תמורה ד:, ה) לעיל נא. לקמן פד:, ו) [לעיל סח: וש״נ, ז) לעיל נ:, ח) אחרי פר׳ ח פ״ב, ט) ע׳ רש״ק ופיסים מאירות:

מוסף רש״י

זבחים ולא מנחות. וזבחו זבחי שלמים לה׳ אותם (ויקרא יז) ותוקמינן לתלי קרא בקדשים שהקדישן בשעת היתר במות וכתיב אותם מיעוטא, אלמא זבחים הוא דהוו נסגי בהו ולא עופות ומנחות (לקמן קיט:)

שינויי נוסחאות

א) ולא ידענא איזה היא (ש״ם): **ב)** מנחה בבמה אין עופות בבמה (כי״צ): **ג)** נוס׳ סילקוט פר׳ אחרי רמז קפ״ב מ״ט ובזבחו זבחי שלמים זבחים ולא עופות **זבחים ולא מנחות** (הגרי״ב): **ד)** ל״ל **כלי** (שמכ״י): **ה)** ל״ל **אף נבילה שאין מתרת** (כי״ר״א וכ״ה ברש״י): **ו)** ל״ל (ב״א המולי״ק ק״ן חפ״ן סימ״ן) **אביא** מלק **קדשים** בחוץ וחולין בין **מבפנים** בין מבחוץ (שמכ״י): **ז)** כס״י **אינה שחיטה לפנים** מטמאה (גליון), וע״ד ל״ש שכתב דכתיב הגי׳ לגליונו, ועפ״ז הגיה בה״ז לגליונו (דק״ם). ועי׳ בנוס׳ רש״י כת״י: **ח)** ל״ל ששורות וכו׳ **אף כל ששורות** (*שמכ״י): **ט)** **מיתא** לו נמתק (ש״ם): **י)** **מיתא** דלא נמתק (ש״ם): **יא)** ל״ל בבמה סיני (כי״ב) ועיין רש״ם ומלפה מיתן. וכ״ל תוס׳ ג: **יב)** ל״ל **וכל נפש** (גליון): **יג)** **שתהא** (ש״ם): **יד)** כס״ל נוסף **הרי נבילה אמורה** (ש״ם): **טו)** ל״ל **מתניתא** (ש״ם): **טז)** ל״ל **לא שווהה** (ש״ם): **יז)** ל״ל **חולין שלא בהכשר** (ש״ם): **יח)** ל״ל **דהא מתניתא מוקמינן לקמן** (ש״ם): **יט)** **מיתא** היא נמתק (ש״ם): **כ)** ל״ל **פנים** מנלן. שחיטת פנים דקדשים דאינה מתרת את האיסור מנלן דלא תטמא ומשני כו׳ והל״ש (ש״ם): **כא)** **דהא** מטעמא דכרת אוקימנא כל״ל (שמכ״י): **כב)** ועוד י״ל דלא דמי כל״ל (צ״ק). ולפ״ז ל״ל דשוחט. ועי׳ ק״ן ובאמ״מ שדחו הגהת ל״ק, וכן בכנס״ק פי׳ עפ״י ג׳ דיקן: **כג)** ל״ל מטעמא וכו׳ ובשביל כך (ד״ה): **כד)** ל״ל **חייב** כרת ללא ירד לומר דשוחט בהמה או עוף בחוץ דמשום שחייב כרת אם עלה לא ירד ולעולם וכו׳ (צ״ק): **כה)** ל״ל **עלה** (באה״ם): **כו)** עי׳ בנוס׳ רש״י כת״י: **כז)** **בהכשרו** שאינו מטמא משלא (ש״ם): **כח)** בס״מ נוסף כיון שמתרת האיסור: **כט)** ל״ל **לגבוה** (ש״ם): **ל)** ל״ל לענין טומאה **בבחוץ** כדאוקימנא אם הועילה לו שחיטת חוץ וכו׳ ואע״ג דלענין אכילה שוו כיון דבחוץ לא מטמו בפנים נמי לא מטמו דאי אמרת ניטמו נמצא דלא שוו **בפנים בבחוץ** (כי״ב וג׳ ומובא בפרה):

שיטה מקובצת

לאתויי שחיטת קדשים בפנים. וה״ק דהוה מלי למימר לאתויי פיגול ונותר וטמא דאם עלו לא ירדו ואין מטמאין בגדים אבית הבליעה, וסיפא לאתויי רובע ונרבע כדפ״ה, אלא נקט הדומה למתני׳ שחיטת קדשים בפנים בענין שחיטת קדשים מבחוץ דקתני במתניתין, וכן מליקת חולין מבחוץ בענין מליקת חולין מבפנים: **אין** (עוף) [עופות נמי] בבמה. וא״ת מ״מ נילף עוף מבהמה כדפי׳ לעיל, וי״ל דר׳ יאקב דסבא ליה דיה האי סברא אלא אית ליה דעוף מבהמה לא יליף מדלא אית ליה מנמה מזבח, ומשחיטה נמי ליכא למינמר משום דכשהיה בזר כדפי׳ לעיל לר׳ יוחנן לפי שני, דאית ליה לר׳ יאקב דשחיטה לאו עבודה היא מדקאמר קמילה תרד ולא יליף משחיטה דקמילה כנגד שחיטה: **אין קידוש** בלי שרת בבמה. כלומר לעולם בין עופות בין מנחה שיכא בבמה, מיהו [מליקה] דאין צריך קידוש כלי יליף מבמה, אבל מנחה דבעי קידוש כלי לא יליפינן זרות דמנחה (מנבים) [בפנים] מזרות דמנחה שבבמה משום דכיון שקדשה בכלי שרת פסול בה זר, אבל בבמה לא היה קידוש כלי שרת כדכתיב אשר ישרתו בקודש כדאמרי׳ בפ׳ בתרא (דף קיט:): **מה טריפה** שאין מתרת את האיסור. פי׳ דאם עלתה תרד, ויצאת מליקה פסולה שהיא לפנים שהיא מתרת את האיסור שאם עלתה לא תרד ולכך אין מטמאת. וא״ת לר״מ דאמר מלק ונמצאת טריפה אינה מטמאה וא״כ אית ליה דלא תרד, מאי קאמר הכא דטריפה אינה מתרת את האיסור. וי״ל דה״ק הכא מה טריפה אין טריפתה מתרת את האיסור כו׳ כלומר דפסול מליקה (וגבילה) [גזילתה] המתירה לענין דאם עלתה לא תרד משום דחשיב פסולו בקודש כדפי׳ במתני׳: **תניא** אידך ד״ל. כלומר דה״ק אין מתירין דומיא דטריפה דאם עלו ירדו: **אשכחן** חוץ. משום דהוטיל לו שחיטת חוץ למייבו כרת כדמרבינן ליה לקמן (דף קז.): **הואיל ולא שוו** כו׳. כלומר כי היכי דאמר בחוץ לא שוו משום דבחוץ כשרים הן, קדשים נמי (אגמרינן) לא שוו הואיל דבחוץ יש כרת מה שאין כן בפנים, [ואגמרינן] דכמו שבחוץ לא מטמא מבפנים נמי לא מטמא, דאי אמרת דמטמא לא שוו בפנים דמטהר כרת אם עלה לא ירד ולעולם לא נמרי דמטמא לא שוו בפנים בכאן: **דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שלא בהכשרו** כו׳. וא״ת מ״כ שחיטת חולין בפנים מנלן דלא מטמא, אי משחיטת חולין בחוץ הא שוו בהכשרו בזר. וא״ת מ״כ שחיטת חולין בפנים מנלן דלא מטמא, אי משחיטת טריפה בחוץ הא נמי הוי בהכשרו לענין לטהרו מידי גזילה. וי״ל כדפרש״י דהשתא לא נמרי לא מטמא, דאי אמרת אינטמו לא שוו בפנים בכאן: **דנין דבר שלא בהכשרו** לענין לטהרו מידי גזילה. ומ״מ לא נמרי לטמא דאי אמרת דמטמא לא שוו בפנים בכאן לחולין בחוץ, וא״ת מ״כ מליקת חולין כו׳ [בכתוב בתוד״ה ואין]:

עין משפט נר מצוה

כב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ מאכלות אסורות הטומאה הלכה יג:

כג ד מיי׳ שם הלכה יב:

כד ה מיי׳ פ״ז מהל׳ פסה״מ הלכה ט:

כה ו מיי׳ פ״ג שם הלכה טו:

כו ז מיי׳ שם הלכה יב:

כז ח מיי׳ שם הלכה יג:

כח ט מיי׳ שם הלכה יב:

כט י מיי׳ שם הלכה יג:

ל יא מיי׳ שם הלכה יב:

לא יב מיי׳ שם הלכה יג:

לב יג מיי׳ שם הלכה יב:

לג יד מיי׳ שם הלכה יג:

לד טו מיי׳ שם הלכה יב:

לה טז מיי׳ שם הלכה יג:

לו יז מיי׳ שם הלכה יב:

לז יח מיי׳ שם הלכה יג:

לח יט מיי׳ שם הלכה יב:

לט כ מיי׳ שם הלכה יג:

מ כא מיי׳ שם הלכה יב:

מא כב מיי׳ שם הלכה יג:

מב כג מיי׳ שם הלכה יב:

מג כד מיי׳ שם הלכה יג:

מד כה מיי׳ שם הלכה יב:

מה כו מיי׳ שם הלכה יג:

מו כז מיי׳ שם הלכה יב:

מז כח מיי׳ שם הלכה יג:

מח כט מיי׳ שם הלכה יב:

מט ל מיי׳ שם הלכה יג:

נ לא מיי׳ שם הלכה יב:

נא לב מיי׳ שם הלכה יג:

נב לג מיי׳ שם הלכה יב:

נג לד מיי׳ שם הלכה יג: